

Hendrikus Adrianus van den Berg

Hendrikus Adrianus van den Berg is geboren op 12 februari 1891 in Breda. Hij was de zoon van Hendrikus van den Berg en Johanna Snijder. In 1916 trouwde hij in Den Haag met Henriette van Gaalen. Hij was militair voor het KNIL. Ze vertrokken naar Nederlands Indië waar in 1917 in Weltevreden hun eerste zoon geboren werd. Zijn vrouw overleed in 1926. In 1928 hertrouwde hij in Batavia met Leonora Charlotte van Weldam. In totaal kreeg hij 7 kinderen. In juli 1936 ging hij voor zijn eerste Europese verlof naar Nederland en keerde in januari 1937 terug in Batavia.

Hendrikus was militair bij het KNIL. Hij werkte bij de topografische dienst. Na de capitulatie op Japan werd hij krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore. De krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar. Tijdens de overtocht van de Javazee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Na vier dagen kwam het schip aan in Singapore en werden de krijgsgevangenen met vrachtauto's overgebracht naar het Changi-kamp. Binnen twee week vertrokken ze van hier met de trein om te gaan werken aan de Birmaspoorweg.

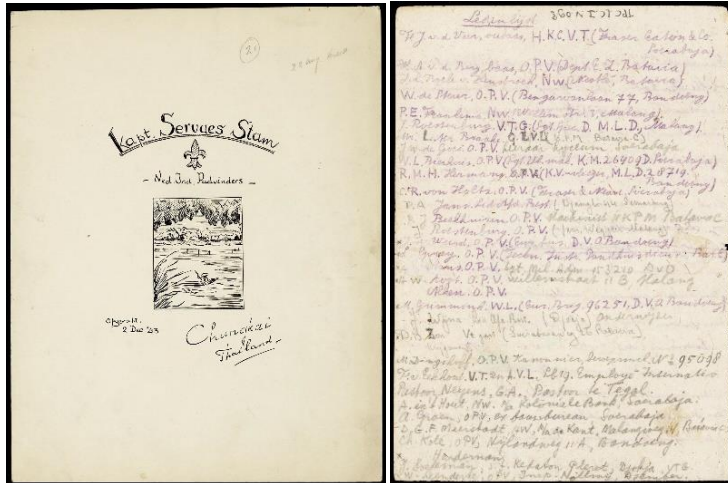
De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale

punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Hendrikus kwam terecht in Kamp Chungkai. Dit kamp lag 57 km van Non Pladuk, aan de samenvloeiing van de twee grote rivieren, de Mae Khlaung en de Khwae Noi. Hier werd gewerkt aan twee bruggen over de rivier de Kwai. Het kamp werd later een groot hospitaalkamp met heel veel zieken, die terugkwamen van de hoger gelegen werkkampen langs de spoorlijn. Het was tevens een doorgangskamp voor mannen, die

op weg waren naar de hoger gelegen werkkampen. Chungkai werd geopend in november 1942 en bleef in bedrijf tot het in juni 1945 werd gesloten. Veel scouts uit Java vonden elkaar daar weer. Op 2 december 1943 werd de Kapitein Servaes oprichting. De stam was genoemd naar Kapitein Servaes die hospitaalwerk verrichtte in Chungkai. De bijeenkomsten vonden plaats onder de boom in de moestuin. Frans van der Veer was Oubaas en Hendrikus werd Baas van deze stam. De stam heeft bestaan tot mei 1944.

Hendrikus overleefde de oorlog en de dwangarbeid aan de Birmaspoorweg. Op 3 september 1949 ging hij met de MS Sibajak naar Nederland voor zijn tweede Europese verlof. Hij ontving in 1949 het Oorlogsherinneringskruis en het Ereteken van Oorlog en Vrede en ging in 1950 als 2^e luitenant met pensioen.

Meer informatie

[Harugiku Maru 2](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Kapt. Servaes Stam Ned. Ind. Padvind. 2 Dec'43 Chungkai Thailand' - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Oost-Indië - Suppletiefolio's | Nationaal Archief](#)

[Birth Hendrikus Adrianus van den Berg on February 12, 1891 » Open Archives \(openarchieven.nl\)](#)

[Registration Hendrikus Adrianus van den Berg & Leonora Charlotte van Weldam &](#)

[Hendrikus van den Berg & Frederik Adolf van den Berg & Antonia Berendina van den Berg &](#)

[Hendrikus van den Berg & Frederik Adolf van den Berg & Antonia Berendina van den Berg &](#)

[Antoon Nicolaas van den Berg in 1913 in 's-Gravenhage \(Netherlands\) » Open Archives](#)

[\(openarchieven.nl\)](#)

[Registration Hendrikus Adrianus van den Berg & Leonora Charlotte van Weldam &](#)

[Hendrikus van den Berg & Frederik Adolf van den Berg & Antonia Berendina van den Berg &](#)

[Hendrikus van den Berg & Frederik Adolf van den Berg & Antonia Berendina van den Berg &](#)

[Antoon Nicolaas van den Berg in 1913 in 's-Gravenhage \(Netherlands\) » Open Archives \(openarchieven.nl\)](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.